

ELŐFIZETÉSI FŐLTÉTELEK.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre 5 frt — kr.
Hát hóra 2 frt 50 kr.
Három hóra 1 frt 25 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal küldhetők.

Egyes számok 12 kr-ával kaphatók a kiadóhivatalban

BARS.

HIRDETÉSEK.

Negyhasábos petit-sor egyszeri közlésért: 7 fr.
kétzerért 6 kr, többszörért 5 fr fizetendő.
Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr

A nyilttérben:

minden négyhasábos garmond sor díja 15 kr.
Velünk összekötöttesben levő hirdető-írdák, elő-
fizetők, vagy a gyakori hirdetők tetemes díj-
kedvezményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) küldendők.

Kéziratok vissza nem adtnak.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen: hetenként egyszer,

vasárnap reggel.

A hirdetéseket, előfizetéseket s a reklamációkat a kiadóhivatalba:

(Takaré- és Hitelintézet épület) kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA.

HIVATALOS KÖZLEMÉNY.

218/1889. sz. k. i.

Hirdetmény.

Barsvármegye törvényhatósági bizottságának közgyűlése a bizottság választás alá eső tagjai sorából a lévai I-ső választókerülethez kilépő Gyenes József, Hévízy János, Huberth Vilmos és Csekey Flóris tagok helyeinek választás utján leendő betöltésére határnapul folyó október hó 17-ik napját tűzte ki.

Ezen határnapon a választási eljárás Léva városába nagytermében leendő megtartva.

Miről Léva város választóközönségét a midőn értesitem, egyszersmind figyelmét az 1886. évi 21. t. cz. alábbi rendelkezéseire felhívom.

1. Az eljárás kezdődik reggeli 9 órakor és végződik este 4 órakor, mely határidőn túl szavazatot elfogadni nem szabad.

2. A választók a választási eljárás megnyitásokor a küldött mellé négy bizalmi férfit jelölnek ki maguk közül.

3. A választás személyesen beadott szavazatlapok által történik, mely szavazatlap ezuttal négy nevet tartalmazhat. A netán utolirott nevek számba nem vétetnek.

4. Választható mindaz, a kire nézve a törvény 23. §-ában felsorolt kizárási okok fön nem forognak.

5. A kilépő bizottsági tagok újra megválaszthatók.

Kelt Léván, 1889. évi okt. hó 8-án.

Csekey Flóris s. k.
a közgyűlés küldötte, mint elnök.

Bortermésünk.

Amint ez idei termésünk a gabnában be nem vált, úgy a szürethez és borterméshez kötött vérmes reményei a gazdának sem teljesültek. Jobb és gazdagabb általában a bor, mint a gabnatermés; azonban azon várakozás után, melyet a nyár középső hónapjai a gazdában keltek, a szep-

TÁRCZA.

Egy nap Szerajevóban.

Este háromnegyed tíz órakor ért vonatunk Szerajevóba. Az eső már három nap óta egyre szakadt, s mire szétnéztem, hogy kocsit kapjak, s ne kelljen gyalog mennem, a lövönat, az omnibuszok s a fiákerok már mind el voltak foglalva. Mit tehettem egyebet, hozzá csatlakoztam csapatomhoz, s mentünk a térdig érő sárban a város közepén fekvő transportházba. — Végre megérkezünk. — Megolvastak bennünket, — mint a gazda, mikor birkái megjönnek a rétől, — s egy nagy szobába utasítottak bennünket. Magkaptuk ágyneműnket s aludtunk, mint a jegesmedvék.

Felvirradt a reggel s elérkezett az idő, hogy rég óhajtott vágyaimat elérhessem.

Mindig az volt a legforróbb óhajom, hogy Boszniát és Hercegovinát bekalandozhassam; s most hála az egek urának, ez is beteljesedett.

Kisiettem az utcára.

Egy kontyos török állt a kapuban, övére egy széles rácszott deszka kötve, azon pedig különböző nagyságu kávé csészék. A földön egy kis hordozható székelyka volt, benne a fekete kávé és a cukros tej.

A legkisebb csésze kávé 2 kr., a legnagyobb 6 kr. volt. Megittam egy csésze

temberi mostoha, hideg időjárásom megtörték.

Mennyiségre nézve az idei termés a jobb évek termési közé tartozik; minőségre nézve azonban igen változékony a vidék és a fajok különfélesége szerint úgy, hogy egészben véve mégis sok kívánni valót hagy hátra. Legjobbnek bizonyul még azon szürés, mely az esőzések megelőzésével eszközöltetett, s mely a jobb évek sorozatában méltán foglalhat helyet; az azután következtetett szüretelés gyöngébbnek tűnik fel; egyébként a jó bor állandóságának kellekeit s használhatóságát nem nélkülözi.

Többet vártunk ugyan mindnyájan a szürettől; de ha ezen több nem is felelt meg várakozásunknak, nem is ütött be, úgy mint kívántuk: azt meg hálával elismerni tartozunk, hogy a befektetett munka jutalmazásul kielégítőnek bizonyult a termés; kivált, ha azt értékesíteni lehet, a mint azt valóban megérdemli.

No, ez persze nehezen megy; ennek azonban nem a szőlő s annak művelése az oka, hanem a forgalom hiánya.

E forgalomhiányt eszközli a regale folyamatban lévő rendezése. Ama bizonytalanság, hogy lesz-e kíméresi, árulási joga az italméréssel foglalkozónak a jövő évben is? — tartózkodókká teszi a borvevőket; nem mernek vállalatokba bocsátkozni továbbá azért sem, mert számos bortermesztő nem igen lelkiismeretesen bánik a borszürésnél és sajnos, sokan használják a vízöblögetést az edényeknél akkor, mikor attól a bor jósága szempontjából minden áron őrizkedni kellene. Mindezen jelenségek éppen nem alkalmasak arra, hogy a bor forgalmát előidézze.

Pedig, ha tekintetbe vesszük a fillokszéra ijesztő terjedését, mely a bor alanyát, a szőlőt megsemmisíti, s mely határunkban is már felütötte fe-

kávé, a mely várakozásomon felül nagyon izletes volt.

Azután elindultam a városba.

Az élet nagyon mozgalmas volt. — Bosnyák, török, montenegrói, olasz, német, magyar s az isten tudja hányféle nemzet fia futkosott az utcán fel s alá, gyalog, lovon, kocsin, terhet cipelve, vagy a nélkül; de a cigarett vagy csibuk egynek szájából sem hiányzott.

Az utcákon itt-ott régi építésű török kutak csorgatták kristályvizüket, s az igaz és nem igazhívó itt üdíti föl magát s lovát egy-egy kortyval. A kutakon szarkaláb formájú betűkkel holmi koránbeli bölcseségek vannak véve.

Tovább menve, elértem a bazárokat. A komoly, török kalmár hallgatagon ül bazárjában nem kínálja árúit, iszsa fekete kávéját s csibukozik.

Nála élelmesebb a bosnyák. Tele torokkal kínálja árúit, s ha hozzámegy vásárolni, elhalmoz dícséreteivel. Egy ily bosnyák, amint megpillantott, s látva, hogy huszár vagyok, ékes magyarsággal rám kiáltott:

— Gyire ide sógor! Gyire! Itt van kapsz duhán, szliva, csibuk, szlivaum, masina! Gyire!

Vettem nála dohányt, megkóstoltam szilviumját s mentem tovább.

Lassankint elértem a gör. kath. templomhoz. Itt már európai módon 2—3 emeletes házak is épülnek.

jét, csodálatosnak kell tartanunk azt az állapotot, hogy a bornak még sincs kelete!

Oly vidékeken, hol a fillokszéra ellen a védekezést gyakorlatba vetették azáltal, hogy az amerikai szőlővesszőt s venyigét állítják a pusztításnak ellenébe, még érthető, ha e részben a változott állapot nem érezteti hatását; de nálunk, hol a fillokszéra ellenn semmi védelem sem történik s minden vész a török fatalizmussal fogadtatik, valóban fölötte csodálatos, hogy a bor kelete nemesak hogy nem emelkedik, hanem alább száll időről időre.

Mondják, hogy ez azért van így, mert bármennyire pusztulnak el a szőlők, a bor mennyisége még mindig azon a magaslaton áll, hogy az elpusztult szőlőknek a hiánya e téren nem érezhető.

E jelenséget részünkről csak úgy vagyunk képesek megmagyarázni, hogy a természetes bor hiányát nagyon jól pótolhatják a gyártott műborok; más értelmet a hiánynak adni nem tudunk.

De ha ez csakugyan úgy van, hogy a gyártott, műborok pótolhatják a szőlő hiányát, hová jut akkor szőlő- s bortermesztésünk? s mi lesz akkor az ezen fontos, nemzeti gazdaszat s keresetiág művelőivel, munkásai- s napszámosaival?!

Videant consules!

Mit várhatunk a népiskolától?

Irtá: Zajzon Dénes.

A népoktatástígy előbbvitale napjainkban a közönség legnagyobb részének érdeke. Demokratikus irányu korunknak alig van szebb vívmánya az általános népoktatás elvének megvalósításánál és ezzel összefüggőleg a közművelődés alapvető intézeteinek: a n e p i s k o l á k n a k létesítésénél. Ma már senki sem merne nyiltan olyan nézeteket hangoztatni, hogy a népet tanítani, nevelni szükségtelen; most már neveltség tárgyává

A templomnál jobbra csavarodtam, s egy csinos, erős vashíd átvezetett a Boszna vizén, mely itt széles ugyan, de alig egy-két láb mély.

A Bosznán túl levő városrész elenyészőleg kicsiny, kereskedelme alig van, s nagyon kihaltak látszik.

A 15. hadtest parancsnoksága épülete mellett egy rozoga fabidon ismét átkeltem, s bolyongtam tovább.

A temetők itt mind bent vannak a városban, s némelyike árnyas fakkal, szépen kikavicsolt utakkal, kellemes sétatellyé van alakítva.

A nők sirköve olyan, mint egy nagy gomba, a férfiakén pedig egy nagy kögolyó van legfelül. — Sirdomb nincs, mert a halottakat egy szál ingben temetik el arccsal kelet felé, s a sirt letaposzák. A kegyeletnek semmi jelét nem találja itt az ember. A kisebb temetőkben a gaz derékig ér, a sirkövek eltöredezték, kidőltek s a legsivább pusztulás képét mutatják. A nagyobb temetőket a tek. magisztrátus gondozza; de a gazt kivéve, itt sincs nagyobb rend.

Még egy moschét szerettem volna megtekinteni, de mivel hallottam, hogy ez csak a hodzsza, a pap, engedelmével tekinthető meg, lemondtam e szándékomról, s délfele hazatértem.

Mivelhogy délelőtt jobbadán csak a várost tekintettem meg, estefele ismét kiementem egy sétára, hogy a lakosságot is láthassam,

válnék az, a ki a tanítás szabadságát csupán a nemzet bizonyos rétegei számára akarná szorítani.

Az általános népoktatás ügye hazánkban is, ép úgy mint a külföld más országaiban, csak akkor léphetett a megvalósulás stadiumába, a midőn az egyes osztályok között fennálló sorompókat a haladó korszellem lerombolta. Mindaddig, a míg a jobbság el nem töröltetett s a nép nagy tömege ki volt zárva az alkotmányos jogok bástyái közül: hiu ábránd lett volna bárkiné is a mai értelemben vett általános népoktatásról és népiskolák felállításáról beszélni. A régi u. n. falusi iskolák alig voltak egyebek, mint az egyház védőszárnyai alatt élő s az egyház céljaira előkészítő intézetek; nemes és polgár vajmi ritkán küldte oda gyermekét; városainkban pedig az elemi iskolák a polgárság külön érdekeit tartották szem előtt és speciális életelekora készítettek elő a növendékeket.

Általános népoktatásról honunkban az örökké nevezetes 1848-ik évtől kezdve lehetett szó. Ekkor szünt meg a jobbság, ekkor mondott ki a jogegyenlőség s lett minden honpolgárnak egyformán közkincsévé a szabadság. És hogy mind e mellett is népoktatásügyünk demokratikus alapon csak husz év múlva nyerhetett törvényhozásilag szervezetet, annak oka, mint mindnyájan jól tudjuk, az 1848. után bekövetkezett politikai szomorú körülményekben rejlett. Annyi azonban tény, hogy ama husz esztendő alatt is részint az abszolút és provizorius kormány, részint maguk a hitfelekezetek is igen sokat tettek, hogy a népoktatástígy megvalósítását előkészítsék és a köznevelés legérezhetőbb hiányain segítsenek.

Az 1868. 38. törvény meghozatala óta letűnt husz év óriási változást hozott létre az elemi népoktatástígy minden részében. E két évtized alatt iskoláinkat nemesak szaporítani s kellőleg fölszerelni igyekeztünk, hanem az oktatási cél, a módszer és az iskolák nevelő hatása kérdésében is megállapodásra jutni törekedtünk. A népoktatástígy iránt a közönség mind jobban és jobban kezd érdeklődni, mert tudatával bír

Kellemes őszi est volt.

A sokaság közt megpillantottam végre néhány török nőt is. Ugyan furesca toaletteket csináltak a madámok. Szerencsére a turnür még ismeretlen valami odalenn, másként nagyon furesca képet nyújtottak volna.

Testükön bő, sötétzöld, majdnem földig érő kaftánt hordanak, melynek ujjai oly hosszúak, hogy még körmük sem látszik ki. De azért volt szerencsém kilesni, hogy a török szépség fogalma szerint a kezeken és lábakon levő körmök szép téglavörösre festendők. A hátat és mellett egy-egy pamut lepedő fedi. A fej alsó része: nyak, áll, orr, egész a szemig fehér vászonnal van bekötve, hasonlókép a homlok is. Keztyűnek nem tanácsolom Szerajevóba hurezkodni, mert a török „nem illikben“ a keztyűhordás illetlensége is benne van. Hogy a tyukszemirtó tapasztoknak mily rossz keletjük lehet itt, azt abból következtetem, mert lábaikon ormot'an nagy, hegyes, sárok nélküli, sárga szattyán bőrcsizmát viselnek. Így tipegnek a török delnök estefelé Bosna-Serail utcáin.

Sokáig bámultam őket, s egy délezeg török hölgy után — pesti szokás szerint — magam is megindultam.

A hölgy csakhamar észrevette, befordult egy szék közbe, s midőn látta, hogy senki sem jár körülünk, odasugta nekem:

— Kövess tiz lépésről, s ha hazatérünk, néhány perc múlva jöjj be utánam, én várni foglak.

annak, hogy a közművelődés elterjedése a leghatalmasabb védelmi eszköz, a melylyela bennünket környező idegen népfajok között lételetünket, fenmaradásunkat biztosíthatjuk.

Tagadni nem lehet, hogy a népoktatásügyi előbbvitelenek egyik első feltétele a népiskolák céljainak biztos megállapításában keresendő.

Sajnos, hogy még napjainkban is e tekintetben sokan eltérő nézeteknek hódolnak. Vannak, bár kevesen, olyanok, a kik a nép gyermekeinek csak azokat a képességeket szeretnék nyújtani, a melyekre emezeknek egykor, foglalkozásuk korlátozott körében szükségük leend, a minők: az olvasás, írás, a számvetés elemei és a káté. Szerintök a köznép számára minden egyéb ismeret tanítása fölösleges, sőt veszélyt-hozó lehet.

Vannak megint mások, és számosabban, a kik nem elégszenek meg azzal, hogy a népiskola csupán írást, olvasást, valami kevés számolást és kátét tanítson, hanem ezeken felül megkövetelik, hogy más, közhasznú ismeretek oktatására is gondot fordítson, tehát hogy tanítsa a növendékeket földrajzra, természetrajzra, fizikára, kertészetre, történelemre, alkotmánytanra, egészségügyi tudnivalókra és rajzolásra, de csak oly mértékben, a mint ezeket az ismereteket egykori hivatásuk szűk körében hasznosíthatják. Ezen nézet híveinek célja kizárólagosan a hasznossági elvből indul ki és minden ízében praktikus. Szerintök a népiskola eleget tett feladatának, ha a gyermekeknek az életben szükséges ismereteket megadta és így a hasznosság mellett minden más célnak háttérbe kell szorulni.

És a fennebbi véleményeket vallók mellett vannak sokan olyanok is, a kik bár nem tagadják, hogy a népiskola különös hivatásában áll az életre előkészíteni s praktikus értékű ismereteket nyújtani, de ezt a célt így egymagában, egyoldalúan és ridegen keresztülvéve, a nemzet morális életére veszélyesnek állítják. Mondják: ha a népiskola kizárólagosan a hasznossági elvre volna tekintettel, akkor teljesen gyári jellegű ültene fel, holott a népoktatás jól fel-fogott érdeke épen abban áll, hogy ne csak praktikus ismeretekkel lássa el a növendékeket, hanem egyuttal tanítsa meg őket helyesen itélni is; ne csak képességeket adjon, hanem egyszersmind fejleszse és pedig összhangzatosan, a gyermekek minden erőit, a testieket ép' úgy mint a szellemieket; ne csak anyaggal lássa el a tanulók lelki világát, hanem vezesse rá őket arra is, hogy miként kelljen az iskolában szerzett ismereteket az emberi nemesebb czélok tekintetéből helyesen felhasználni.

Azzal elindult a hid felé, én pedig utána.

Már előre örültem diadalomnak, s égetem a kíváncsiságtól szépemet minél előbb szemtől-szemben láthatni.

A Boszna tulsó partján balra lekanyarodtunk s egy negyedórai ut után a lány egy kis török házában eltűnt. Vártam néhány percet s midőn láttam, hogy az utca üres, hirtelen beléptem a házába.

Az udvar üres volt; az első emeleti tornáczon néhány galamb szerelmeskedett. A kapuzárás zajára előtűnt hölgyem is és intett, hogy menjek fel. A szűk lépcsőn hamar felértem s beléptem a szobába.

— Tedd magad kényelembe — zengé ő — . Én rögtön itt leszek, csak átöltözködöm.

Ezzel távozott; én pedig kényelembe helyezém magamat, leültem a csinos, kis szobában.

Türelmetlenül vártam őt.

Végre belépett. De legnagyobb bossúságomra még mindig arcán volt a sok takaró.

— Tudom még nem, vacsoráltál; engedj, hogy meghívlak!

— Igazad van édes s meghívásodat örömmel fogadom.

Magamban pedig a pokolba kívántam minden vacsorát, csak hogy hölgyem arcát megláthassam.

— Hogy hívnak téged, bájos ismeretlenem? kérdém.

— Zulima, — felelé ő édesen, — tessék neked e név?

— Nagyon tetszik!

E közben megterítte két személyre, a szekrényből kivett néhány üveg rózsasörbetet s kiment a konyhába.

És valljuk meg, hogy a népiskolai oktatás céljának egyedül ezen utóbbi nézet felelhet meg legjobban.

A kik a népiskola működését csupán az elemi képességek elsajátítására akarják szorítani, abból az ósdi felfogásból indulnak ki, hogy az íráson, olvasáson, számvetésen és kátén kívül a népnek más egyébre nincs szüksége és ha tudományos ismeretekre akarjuk az alsóbb osztályok gyermekeit oktatni, ez által a félműveltség terjedésére adunk alkalmat. Véleményük szerint a népiskola a 7—12 éves növendékeknek sem a természeti, sem a történeti tudományok országából nem nyújthat alapos ismereteket, hanem csak egyes morzsákat, töredékeket, a melyek az életben vajmi csekély hasznot hajtanak. Elégséges tehát, ha az iskola az elemi képességek megtanítására szorítkozik és ezek által eszközök birtokába juttatja a tanulókat, a melyek segítségével majd, felnőtt korukban, ha kedvük és alkalmuk lesz, ismereteket szerezhetnek, s a polgári élet terén felmerülő egyes feladatoknak eleget tehetnek. Fölsőleg, így szólnak, olyan tudás- és gondolatkörbe vezetni be a népiskola növendékeit, a mely az ő jövőendő életfeladatukon, hivatásukon kivülesik, sőt veszélyes is oly fogalmakat, eszméket ápolni ő bennök, a melyek alaposan fel nem fogva, kellően nem asszimilálva, a politikai és társadalmi elégtelenség forrásaivá válhatnak, avagy alkalmat szolgáltatnak az ellekezésére és ujtításvagyra, élesztik a fennálló intézmények iránti gyűlölséget, előmozdítják a szociális tanok terjedését és aláássák a tekintélyek tiszteletét.

(Folyt. köv.)

Barsvármegye közig. bizottságának ülése.

Barsvármegye közigazgatási bizottságának folyó hó 9-én a főispán elnökle alatt tartott ülésében beterjesztett alispáni jelentés a közigazgatási ágak állapotát folyó évi szeptember hóról tünteti fel. — E szerint közmunka váltáság címén befolyt szeptember hóban 13762 frt 95 kr., a hátralék 24124 frt 74 $\frac{1}{2}$ kr., közmunka bírság fejében a hátralék 992 frt 48 $\frac{1}{2}$ kr., katonabeszállásolási pótdóra befolyt 1794 frt 49 kr., a hátralék 4515 frt 86 kr.; — betegápolási pótdóra befolyt 1935 frt 61 kr. — itt a hátralék 6478 frt 58 kr.

Az alispáni jelentésnek az állategészségügyre vonatkozó részében kiemelve van, — hogy a vármegye egyes községeiben és pedig a bars-szent-kereszt-i járás 9, az oszlányi járás 3, a verebélyi járás 2, a lévai járás 2, a körmözei járás 7 és az ar-maróthi járás 1, községeiben fedezettett fel a szarvasmarhák, juhok és kecskék kö-

Pár perc múlva szép sült csirkével tért vissza.

Ezután az asztalhoz ültünk. Közvetlen egymás mellé. Én csak néztem, s hallgatva bámultam, hogyan fog ő enni, mikor még minden kötelék fején van?

Ekkor hirtelen hozzám fordult s kedvesen mondá:

— Neked megengedem azt a kiváltságot, hogy láthassad arcodat s ezzel lebontá fátyolát.

— Meg vagy velem elégedve? — Kérdé mosolyogva.

Szólanul öleltem át, de ő kifejté magát karjaim közül s enni kényszerített.

Én szót fogadtam.

Kérdésemre, hogy gondolta reá magát, hogy engem gyaur létemre elfogadjon, elmondotta, hogy atyja 1849-ben Magyarországól menekülni kényszerült. Sokáig élt Sztambulban, míg végre a szultán kinevezte őt szerajevói fővárnivatalnokká, de előbb atyja áttért a mohamed vallásra.

Szerajevóban megismerkedett egy csinos, török lánnyal, kit nőtül vett sebből a házasságból származott Zulima.

Nem is született több gyermekük; a szülők mindent elkövettek, hogy leányukat kiműveljék. Különösen édes atyja nagyon szerette őt, s megtanítá magyarul. Néhány év előtt azonban elhalt és azóta megtakarított pénzecskejükből élnek.

Eddig szerbül beszélt, szavait azonban így végzé magyarul:

— Kedves honfitárs! felejtethetlen atyámnak, ez magyarozza meg, hogy én minden magyar iránt rokonszenvvel viseltetem. Ha hosszabb ideig maradsz Szerajevóban, látogass meg.

Még egy órát töltöttem a kedves leány-nál, kellemes csevegés közt azután jó éjt kívántam a szép és beszédes Zulimának;

zötti száj és körömfájás; — ennélfogva a Zsarnócán, Geletneken, Bars-Szent-Kereszten és Körmöczbányán megtartandó országos és hetivásárokról a járvány tartama alatt a szarvasmarhák, juhok és kecskék kizárattak, s csupán a lovaknak, sertéseknek és baromfiaknak a vásárra való boesaj-tása van megengedve.

A pénzügyigazgató jelentése szerint folyó év szeptember hó folyamán alatt befizetett egyenes adókból 84809 frt 95 $\frac{1}{2}$ kr. hadmentességi díjakban 1736 frt 27 kr. — Ezt az eredményt összehasonlítva a múlt év hasonló szakának bevételeivel, az idén szeptember hóban a befizetés az egyenes adóknál kedvezőtlenebb 55749 frt 56 kr., a hadmentességi díjaknál 2710 frt 54 $\frac{1}{2}$ krral. — Ezzel kapcsolatban bejelenti, hogy az adók és közadók módján szorgalmazandók; mindennemű közterhek behajtására hivattott közegek eljárásának ellenőrzésére az igazgatóság kebeléből tisztviselők küldettek ki, első sorban mindazon községekbe, melyekben a befizetési eredmény egyáltalán nem felel meg a várakozásnak. — A bor, hus, czukor, sörfogyasztási, valamint az italmérségi adóbeszedésének biztosítása iránti tárgyalások az igazgatóság egész területén folyamatban vannak.

Dr. Benkő Lajos megyei főorvos által az oszlányi, ar-maróthi és verebélyi járásra nézve beterjesztett jelentés szerint, a közegészségi állapot mindhárom járásban kedvező, s a megelőző hónapnál jobb volt. — Járványosan az ar-maróthi járásban vörheny uralgott. — Azon községekben, hol a vörheny uralgott, megbetegedett összesen 53 gyermek, — ezek közül meggyógyult 30, meghalt 11, gyógykezelés alatt maradt 12. — Az egész járás területén a vörhenyesetek száma szeptember hónapban volt összesen 63. ezek közül meggyógyult 36, meghalt 15, gyógykezelés alatt maradt 13.

Az oszlányi járásban létező szemésés — köthártyalobosok száma szeptember hóban ismét örvedetesen apadt, a 11588 lakos közül megvizsgálva lett 9518 egyén, távol volt 2070. — A megvizsgáltak közül kifejezett trachomában szenvedőnek találtott 58, kífoku vagy gyanus 110. A legtöbb trachomás beteg van most Felső-Kamencz községben, hol a lakosok 3 $\frac{1}{2}$ % -a, Oszlányban hol 1 $\frac{1}{3}$ % -a és Simonyban hol 10 % -a találtott szemésés köthártyalobban szenvedőnek. — r. t.

Budapest, 1889. október 11-én.

— Őszi idő; a turfe; a színházak; a táviró-zóna; Semsey jutalomtétel; Natália. —

Elmélkedésre való napok! Szép őszünk ugyancsak megembereli magát, de kell is, hiszen a múlt hetek záporosokkal telt, álmosító napjai nagyban lehagolták a csendes, meleg őszi idő után vágyódó kedélyeket. A vén asszonyok nyara mosolyog. Mosolygása megaranyozza a paloták fényes tetőit, megaranyozza a Duna fáradtan tovalihogó hajját, kedvességének aranyos derűjével vonja be a szíveket és lelket. Oly jól esik az nekünk, fővárosi embereknek, ha kimehetünk a szabadba, vagy mondjuk, hogy

kit a legnagyobb sajnálatomra többé nem láthattam, mert másnap Mostárba kellett mennem.

B. U.

Egy nagyon becsületes ember.

Mr. James Black telivér yankee volt, a kiről mégis általánosan elismerték, hogy ő egyike a világ legbecsületesebb embereinek. Kiemelem, hogy „mégis“; és pedig nem azért emelem ki, mintha én az amerikaiakat mind „svindlerek“ nek tartanám, hanem mert általánosan azt beszélik, hogy a Kolumbus által felfedezett világrész a szélhámosság, a humbug hazája. De ez nem igaz. Már tudniillik én csak úgy hiszem, hogy nem igaz; mert mivel az Isten még nem vitte fel annyira a dolgomat, hogy megtettek volna pénztárosnak valamelyik banknál, hát eddigél nem igen volt alkalmam Amerikába utazni és a yankeek becsületeségéről személyes tapasztalatokat szereznem.

Hanem ezer boesánatot kérek! Én voltaképp nem magamról, hanem Mr. Blackról akarok beszélni. Nos hát, tessenek elképzelni egy szikár termetű, 30—35 éves gentleman-embert, szépen ápolt kezekkel, jól gondozott pofaszakállal, fehér czilinderrel, koczkás ruhával, meg más amerikai kellekekkel és maguk előtt fogják látni Mr. Blackot.

Ez a derék uri ember egy idő óta azt a sajnós dolgot tapasztalta, hogy az istennök legszeszélyesebbike, Fortuna asszonyság, kezdi elhagyni. Krözus ő nem volt ugyan soha, hanem meglehetősen jól bírta magát. De egy idő óta — tudja isten, hogy történt; ugyszólván az egész vagyónát elvesztette a büzén. Nos ez megesik másutt is,

legalább az utczára, hol a kocsi robaját, a város fület és idegeket benítő zaját nem zavarja meg a zápor zuhogása.

Azt a thémát irtam levellem fejére, hogy „elmélkedésre való idő“. Igen. Szép őszi napunk mostanában legalkalmasabb arra, hogy a mindenre figyelő lélek elmélkedjék az időről, a turferől, a bel- és külpolitikai helyzetéről, no meg hogy magában a keringő pletykát is meghányja vessé. Én nem mondom Petőfivel, hogy „mert nyílnak a völgyben a kerti virágok“, mert nálunk ugyan jó szemének kell lenni, ha a hölgyek mellén és az ögyelgő dandyk gomblyukában díszelő virágok közül messziről meg tudja mondani, melyik a hamis és melyik a természeti; sem Aranyval nem sohajtozom csendes, borongós, őszi nap után, hozzátevéen, hogy beült hozzám az unalom, minthogy ma az idő is, a helyzet is nyújt elég tárgyat az elmélkedésre.

Itt a löversenyek! A tömeggel tartok én is, kiállok a turferé, feltemm a meszszelátomat, már tudniillik, ha volna. A versenyek, melyek az ősz elején különben igen lanyhán indultak, mely lanyhaság főleg az időjárás jóakarátának volt köszönhető, most igen látogatottak és népesek. A hölgyek öltözékéi ismét tarkitanak a tribune körül. A futtatások igen érdekesek, hanem leginkább az lepte meg a közönséget, hogy majdnem mindig oly lovak érkeznek be elsőnek, melyekről nem is álmodná az ember. A tegnapelőtti nap kivétel volt, a fogadások csaknem biztosra vehetők voltak s a három lö, mely már több ízben volt győztes, elsőnek állott meg a jury előtt. A pesti délutánokat tehát van mivel agyonütni az unatkozó közönségnek, nem kényszerít a hivatalos munka odahaza görnyedni.

Hanem annál unalmasabbak az esték. A fővárosi színházakban bizony méla egyhanguság uralkodik. A saison premiérjei, melyek elég ritkának mondhatók a tavalyhoz képest, alig mutatnak fel egy-két kiválóbb művet. A nemzeti színházban az „Essex gróf“ járja. A népszínház Rákosi „Éjjel az erdőn“ népszínművel igyekszik reklámot csapni, melyet B. Bajza Lenke elbeszélése után irt. Az opera, az meg végkép szundikal. A sutból előhurcolja a régi nótákat, melyeket keservesen énekel végig egy-egy Hunyadi Mörice-féle magyar hős.

No de hiszen, kinek a kedvéért is a lánának jó darabokat. A színház-látogató közönség most még széjjel van szórva, a balerinák nagyban érzik a mutatkozó hiányt. A honatyák még nem is kezdenek gyülekezni, pedig már itt az ideje. Az országgyűlés még e hónapban megnyílik. Nem tudom, hogy milyen paragrafusokra lesz megint kilátásunk, mert a világ eddig még nagyon csendes.

Csak két dolog képezi most közbeszéd tárgyát. Az egyik a táviró-zóna. Baross miniszter ugyanis a távirókat is akként akarja berendezni, mint a vasutakat, tudniillik, zóna-jegyeket akar behozni a táviró-forgalomba is. E szerint a táviró-állomások ép úgy lennének felszta zónákra és így a díj, mely eddig minden szóért két krajczart tett, fél krajczarra minimáltatnék, mely aránylag igen előnyös volna mind a hírlapirodalomra, mind pedig a szegényebb sorsu lakosokra,

nemcsak Amerikában és Mr. Black nem is törődött volna vele, hanem kötelezettségei voltak, a melyeknek eleget kellett tenni minden áron, ha azt nem akarta, hogy a becsületes James Black nevét szennyfolt homálysítsa el. — A kinek hitelezői vannak, az meg fogja érteni a dolog komoly voltát.

E történet kezdetén Black látogatóban volt Mrs. Mary Smithnél, egy ép oly gazdag, mint csinos fiatal özvegy asszonynál és épen tizenhatodszor sóhajtott, mikor a szép menyecske megszólalt:

— Mr. Black, úgy látom, ön ma nagyon levert, folyton sóhajtozik. Mi lelte?

— Ah, Mrs. Mary — felelt Black — nagy gondjaim vannak. Képzelve csak, mindenemet elvesztettem, tönkre vagyok téve.

— Szegény Black ur! — szolt Mrs. Mary, őszinte sajnálat hangján.

— Valóban, nagyon rám illik most a „szegény“ jelző — mondá Black egy olyan mosolylyal, mely keserűbb volt egy akó Rákóczi-viznél; azután valahányszor fel és alá sétált a szobában és busan bólintva fejével, ismételte: „Mindenemet elvesztettem. Érti Mrs. Mary, mindenemet! Nem maradt egy fityingem sem!“

— És mit szándékozik most tenni! kérdezte Mrs. Mary.

„Mit? Föbelövöm magamat!“ — Oh pfuj — kiáltott fel a szép asszony — képes volna ilyen gyávaságot elkövetni?

Black csodálkozva nézett reá.

— De hát mit tegyek? — kérdezte — hiszen semmim sincs és így hát még azt sem remélhetem, hogy vissza fogom szerezni azt, a mit elvesztettem!“

— Semmije sincs? — szolt Mrs. Mary, de hiszen itt vagyok én, az ön jó barátja.

kiket eddig a táviródrót használatától a magas díj riasztott vissza.

A közbeszéd másik tárgya a Semsey-féle százezer forintos jutalomtétel tíz pályamunkára tíz-tízezer forintjával. A megírt pályamunkák bizonyára nem fognak oly nagy feltűnést kelteni, mint maga a szó: százezer forint. A szegény ember azon töri a fejét, hogy lehet ennyi pénz könyvekre adni, a gazdag meg azt gondolja: hogy lehet ennyit csak egy kidobni. De hát vannak még „nemes” emberek, habár csak anynyian, mint a fehér holló.

A külföldről, Natáliáról szoktunk volt diskurálni. Annyi szent igaz, hogy kevés respektussal viseltetnek iránta, mint anya iránt, de még mint királyné iránt is. Ő az állam tekintélyét semmibe vette, de ez megmutatta erejét, bezáratta a konak kapuit és katonasággal állta volna útját, ha bejutni iparkodott volna. Azt mondják, hogy a fiatal király sir és jajgat, mivel anyját nem bocsátják hozzá, de ez nem áll; a szerb lapok megezáfolják a hírt s azt hirdetik, hogy Sándor fel tudja helyzetét fogni. Az ifjú király és Natália közti viszonyt megállapítani és a találkozásról javaslatokat proponálni, a kormány van hivatva; az anya és fiu találkozását szabályozni Milánnak, az atyának van joga, mert a törvény feljogosítja őt minden káros befolyástól megóvni az ifjú király lelkiületét, s a mi talán sikerülni is fog neki. Csakhogy most a szkeptiszmában a radikálisok többségben, kik Natália és az orosz politika hívei s Ausztria-Magyarország ellenségei, noha azt nyíltan nem is hirdetik. De a magyar is tovább lát ám az orránál.

Fővárosi levelező.

Különfélék.

— **Barsvármegye diszalbuma.** Vármegyének törvényhatóságának 20 tagból álló küldöttsége mult szombaton tisztelgett gróf M i g a z z y Vilmosnál. A küldöttség K a z y János főispán vezette. Tagjai voltak: herczeg Odescalchi Arthur, gróf Keglevich István, dr. Benkő Lajos, Majthényi Rudolf, Kosztolányi Sándor, Szirányi Sándor, Detrich Péter, Mariássy István stb. A küldöttség díszes albumba foglalva átnyújtotta Migazzynak a jegyzőkönyvi kivonatot, melyben a vármegye törvényhatósága örömmel üdvözlöi őt azon alkalomból, hogy ő felsége valóságos belső titkos tanácsosnak nevezte ki.

— **Főigazgatói körut.** W i e d e r m a n n Károly, pozsonykerületi kir. főigazgató — mint értesülünk — e héten hivatalos körutra indult s azt szerdán Komáromban kezdte meg. Onnan Nyitrára s Lévára jön és innen folytatja körútját a felvidéken.

— **Hymen.** K a z y Lázár földbirtokos e napokban váltott jegyet S á r k á n y Margit kisasszonnyal, Sárkány József budapesti itélőtábla alelnök leányával.

— **A magyar tudomány Maecenása.** S e m s e y Andor, az akadémia tiszteletbeli tagja és a nemzeti muzeum őre, százezer forintos alapítványt ajánlott fel a m. tud. akadémiának a következő tíz műre: ma-

Hozzám egész bizalommal fordulhat; tudja, hogy gazdag vagyok. Pénzre van szüksége? szóljon, mennyi kell!

— Hogyan? — kiáltott fel Mr. Black — ön nekem akarna — izé-izé —?

— Igen, — felelt Mrs. Marry — mennyire van szüksége?

— Óh asszonyom, ön nagy hálaára kötelez — válaszolt Black, azután elfvette jegyzőkönyvét és számolni kezdett. — Legalább is 20,000 dollárra! — mondá.

Mrs. Marry felállt, odament íróasztalához és egy 20,000 dollárra szóló utalványt állított ki Black számára.

— Ime — szól — egy utalvány a Johnson & Comp. bankkezehez. Fogja!

Black átvette az utalványt, egy pillantást vetett rá és megragadva barátjáné kezét, így szólt:

— Oh Mrs. Marry, ön végtelen hálaára kötelez engem.

— Szót sem érdemel. Válaszolt a menyecske. Mikor fizeti meg?

— Ma október 20-ika van, — felelt Black — a jövő év április 20-án, asszonyom, ki fogom egyenlíteni tartozásomat. Adjak róla váltót?

— Oh minek? — mondá Mrs Marry — feltétlenül bizom önben és elegendőnek tartom szavát.

— Nagyon hízog rám nézve, felelt Black. De most engedje meg, hogy távozzam! Azzal megfogta Mrs Marry bársony kacsóját, ajkához emelte és egy czuppanó csókot applikált reá. Az ajtónál még egyszer visszafordult és hálás szívvvel mondá:

— Mrs Marry, köszönöm, nagyon köszönöm!

Mrs Marry pedig mosolyogva bólintott fejével. „Isten önnel Mr. Black, isten önnel!” (Folyt. köv.)

gyar nyelvtanra, irodalomtörténetre, Magyarország archaeológiájára, történetére, földrajzára, közgazdaságára, geológiájára, mineralogiájára, flórájára és faunájára, mely művek közül egy-egy legfőbb 150 nyomtatott ivre terjedhet. A pályadíj külön-külön tízezer forint, mely azonban csak abszolút becsü munkának íteltetik oda A pályaművek benyújtásának határideje 1895. okt. 7-ike. A nagylelkű adakozó ezen alapítványával, mely valóban fejedelminek mondható, nemcsak a nemzet osztatlan tiszteletét és nagybecsülését szerezte meg magának, hanem nevét a magyar kultúra fejlesztésének terén örökemlékivé tette. — Adjon Isten a hazának sok ilyen nemesen gondolkodó s bőkezű Maecenását!

— **Városunkban** a kisorsolt megye bizottsági tagválasztás f. hó 17-én történt. — Mint értesülünk, a választó közönség a körünkben távozott Hévizy János bizottsági tag helyére K o n k o l y Sándort, kerületünk országgyűlési képviselőjét; a többi kisorsolt bizottsági tagokat: C s e k e y Flórist, G y e n e s Józsefet és H u b e r t h Vilmost városunk érdemes polgárait újból egyhanglag választja megye bizottsági tagokká.

— **Dr. Holub Emil Léván.** Az afrikai utazó, dr. Holub Emil — mint értesülünk — e napokban levelet intézett Lévára dr. M e d v e z k y Károly városi orvoshoz, melyben arról értesíti őt, hogy november hó 18-án hajlandó lenne egy tudományos felolvasást tartani Léván, ha erre nézve a szükséges intézkedések megtétnék s a közönség szívesen veszi megjelenését. A kaszinó választmánya, melyhez ezen ügy át lett téve, e hó 10-én tárgyalta Holub levelét s elhatározta, hogy készséggel engedi át termett ezen alkalomra s egyúttal a további intézkedések eszközésére egy öt tagu bizottságot küldött ki, melynek tagjai: Richter Rezső aligazgató, dr. Halasy Kálmán, Huberth Vilmos, dr. Karafiath Marius és dr. Medvezky Károly.

— **Az orsz. tanítói nyugdíjalap ügyében** — mint megbízható forrásból értesülünk — a közoktatásügyi miniszteriumban az előleges elvi tanácskozások már befejeztettek. E tanácskozásokon három elvi kérdés lön megállapítva: 1. 30 évi szolgálat után teljes nyugdíj. 2. A nyugdíj mindenkor a legutolsó fizetésre való tekintettel szabassék meg. 3. A teljes árvek részére — a nyugdíjalap terhére — árvaházak állíttassanak fel. Ezen, a tanítók igényeinek teljesen megfelelő, elvi megállapodásokhoz gróf Csáky Albin miniszter is hozzájárult, elrendelvén egyúttal, hogy a tanítói nyugdíj-törvény ez alapon szerkesztessék. Ez intézkedés önmagát dícséri és azt igazolja, hogy Csáky gróf a tanítók érdekeit igazán szívén viseli.

— **A királyi táblák** — mint a lapok írják — a következő városokban fognak felállíttatni: Budapesten, Pozsonyban, Kasán, Szombathelyen, Pécsen, Szegeden, Temesvárott, Nagyváradon, Kolozsvárott és Marosvásárhelyen.

— **A fillokszéra.** Hogy milyen nagy mértékben terjed a fillokszéra, szőlőhegyeink ezen réme, országsteret, arról szomorú adatokat szolgáltat a földmívelési miniszterium adatgyűjtése, — mely szerint a magyar birodalom szőlőterületéből már 1887. végeig 132 ezer katasztrális hold volt inféziálva, sőt 55 ezer hold teljesen el is pusztult. A vészlepett és elpusztult terület azóta is folyvást szaporodott s hogy a fillokszéra-vész mily rohamosan terjed, legjobban mutatja az a körülmény, hogy míg 1875-től, vagyis a rovar első fellépésétől 1887. végeig, összesen tehát 13 év alatt, a szorosabb értelemben vett Magyarországon 742 községben konstatáltatott hivatalosan, addig 1888. végével már 1184 község szőlőterülete találtatott kisebb-nagyobb mértékben fertőzöttnek, vagyis egyetlen év leforgása alatt 422 községre terjedt át a veszélyes rovar. — Vármegyénkben legujabban N a g y L ó t h községének szőlőiben lett konstatálva a fillokszéra, mely községnek határa zár alá helyeztetett.

— **Egy kis csillagászat.** Október hónapban nem fog előfordulni semmiféle csillagászati nevezetesség. A nap, mely elsején 6 óra 1 perczkor kelt és 5 óra 37 perczkor nyugodott le, a hó végeig 1 óra 38 perczet fog. A bolygók járása sem mutat semmi különöset. Kritikus nap e hónapban dr. Falb Rudolf jóslása szerint a hó 9-ike volt s ilyen lesz — ha igaz — 24-ike.

— **Reform a táviródrót.** A magyar táviródrót, mint a lapok írják, nemsokára nagy reform fog bekövetkezni. Baross Gábor miniszter ugyanis a zónatarifa mintájára, a táviródrójtakat a távolságok szerint akarja megállapítani s ennél fogva lényegesen csökkenteni. Az eddigi díj, minden szóért két krajczár, esupán az Ausztriával való forgalomban maradna meg, a helyi táviródrójt pedig minden szó ára fél krajczárra fog leszállíttatni.

— **A világ legszebb buzája.** A párisi világkiállítás alkalmával Magyarországból is küldetett buza és — mint a „Gazdasági Lapok” írja, — a Gaál Dénes, batéi földbirtokos által beküldött buza ott a világ legszebb buzájának ismerttetett el.

— **Mulatságos tévedés.** Egyik szomszéd városból írják a következő komikus túrlénetek: A községben házimulatságra készültek, a melyre az egész intelligencia hivatalos volt. A többek közt L. ur is. A fiatal ember, aki egy kissé szórakozott természetű

mulatság előtt egy üzletben Jäger-féle nadrágot vásárolt magának; egy virágüzletben pedig pompás bokrétát készítettett egy szép hölgy számára, aki megrabolta a szívét. Szórakozottságában azután megtörtént vele az a kellemetlen dolog, hogy közvetlen a mulatság előtt érkezve haza, sietségében elcsesrelte a csomagokat és a ruhadarabot küldte el imádotjának a következő gyöngéd sorok kíséretében: „Angyalom! Ime, itt küldök önnek valamit, a minek bizonyára meg fog örülni. Kérem, viselje a mai esteleyn az én kedvemért.”

— **A lefőzött Eiffel-torony.** Több new-yorki tőkepenész a finnlandi nagy vas-csőgyár vezetőjét, Kellog Károlyt egy torony tervrajzának elkészítésével bízza meg, mely a new-yorki kiállítás területén volna építendő. A toronyt az Eiffel-nél nagyobb szerűre tervezik s azt 1200 lábnyi magasra akarják építeni. Az óriás torony építkezési költségét két millió dollárban állapították meg.

— **A világ legrégebbi hírlapja.** A világ legrégebbi hírlapja Pekingben jelenik meg és címét a város nevével vette. Eppen ezer esztendője, hogy alapították s e lap, mely most jubileumot készül ülni, azt is felemlíti, hogy szerkesztői közül 1900-at lefejeztek. Ugy látszik, a hírlapírás nagyon veszedelmes mesterség volt Kinában.

— **A nevetés.** Ugyan mit csinálna az ember néha bujában, ha nem nevetne azon, mit minden nap látni és hallani alkalm van? A mig ezt teheti, addig az életet még mindig tűrhetőnek mondhatja. Boldog az, ki pályája végén elmondhatja, hogy legtöbbször nevetett. Az alvás új erőt ad a testnek és léleknek, de a nevetés, életlám-pánk olaja. Van ostoba, hivatalos, kedélyes, kárörvendő és gumyos nevetés. A nevetés fokozatai: mosoly, nevetés, vihogás, kacagás és röhögés. Az ostoba nevetés, a hasból jön; így a buta ember nevet, midőn jóllakott. A hivatalos nevetés azon függő viszonyból ered, mely az alantas hivatalnokot kényszeríti, hogy előljárójának néha a legostobább ötleteit is nevesse. A kedélyes nevetés azon boldog lelkek tulajdona, kik mindent rózsaszínből látnak, a kárörvendő nevetés ördögi élvezet, a főből jön, kis emberek ferdeségeit ostorozza s többnyire öntelt, gögös emberek tulajdona.

— **RÖVID HIREK.** — **Mármarosvármegyének** két olyan véne van, kiknek mind-egyike már több mint száz tavaszt ért: az egyik 103, a másik 101 éves. Mindkettő földműves, szikár ember s alig voltak valaha betegek. — **Franciaországban** a választások véget értek. Meg lett választva: 362 köztársasági, 100 royalista, 58 bonapartista és 49 boulangerpárti. — **Komáromvármegye** területén a ragályos száj- és körfőlfájás terjedése miatt az október havi állatvásárok betiltattak. — **A föld kerekéségén** összesen 137,095 szabadkőműves páholy működik; az aktív szabadkőművesek száma pedig 21,308, 644. — **Berlin** lakossága mult hó 14-én érte el a harmadik félmilliót. — **A czár** pénteken délelőtt érkezett Berlinbe, hogy visszaadja a német császár látogatását. — **Pozsonyvármegye** közgyűlése feliratot intéz az országgyűléshez a millenium megtartása és a tisztviselői fizetések adómentessége érdekében. — **Haynald Lajos**, bibornok, kalocsai érsek jövő hó 15-én fogja megülni papságának 50 éves jubileumát. — **Ferdinand**, bolgár fejedelem, két hétre külföldre utazott.

APRÓSÁGOK.

— Rovatvezető Z u h a n y. —

Alap os ok. — De kedves barátom, itt volna már az ideje hogy megösi. Miért akarod életedet asszony nélkül végig dörmögni? — Azért, hogy ő ne dörmögjön!

A gyermekek szobájából. A kis Róbert ágyaszkájában tévedt s imádkozik. Mialatt imáját mondja, kis testvérkéje nem tud ellentálni a kísértésnek, hogy bátyja talpát meg ne csiklandozza. A fiu egy ideig csak türi, de midőn már nem állhatja tovább, így szakítja félbe imáját. „Istenkém, várj egy kicsit, a míg a Tildát — pofonulj öm!”

K Ö Z G A Z D A S Á G.

A burgonya új veszedelme.

Ugy látszik, hogy a Colorado bogárnak a burgonya pusztításában vetélytársa akadt, melyet már a mult év augusztus elején is észrevettek egy new-yorki burgonya tenyésztő telepen. Nem mai ez, mint egy neve a káposzta bolhának, azaz légynek, mely oly mennyiségben jelentkezik, hogy pusztítását ép oly messziről meg lehet hallani, mint a sáskának. Ez a rovar lyukat fur a burgonya leveleibe s ez által épen úgy elherdál, mintha párisi zölddel hintették volna be. Az idej koránérő burgonya zöldjét is elpusztította az új ellenség. A párisi zöld épen nem pusztítja el az új rovar, mert az oly iszonyu mennyiségben lép fel, hogy a méreggel alig lehet valamit kiritkítani. Ezelőtt e rovarok a répát, ugorkát és dinnyét pusztították s néha meglepték a burgonyát is, de oly mértékben még soha sem, mint a mult ősön és most tavasszal. Egy hét alatt annyira meglátszott e rovar pusztítása, hogy a várt termésnek csak felét lehetett remélni, pedig az időjárás rendkívül kedvező volt a burgonyára s igen jó termést lehetett várni; de az új rovar megjelenése után a burgonyának elébb

levelei, azután szárai hervadtak el s száradtak el végképen.

Mindenfelé kutatják az új csapás okát s hol a mult évi szárazság, hol pedig a tavaszi hidegre s a korán beállott nagy forrásokból magyarázzák, mignem végre alaposan azt következtetik, hogy az ugynevezett Flea beetli-k (bolha bogarak) az ugorka bolhától (Haltica cacaneus Harr.) származtak, melyek különösen a keresztvárukat támadják meg. A különös bogarak a burgonya leveleit átfurják, még pedig rendszeren az alsó lapján, azután kifalják a sejtés, husos részeket, mignem mind a bogár gombostűfej nagyságu lyukat csinál; egy-két ilyen lyuk még nem ártana a leveleknek, de a féreg oly tömegben lepi el, hogy a levelet rostává lyukasztja, mire ugy a levelek, mint azok szárai megsárgulnak, megfeketednek s végkép elszáradnak. Hogy a veszedelmes rovar mennyire terjedt el, még nem tudni, de ha a colorado bogár átszarmazhatott Európába, ugy ez is megtalálja az átjárót, mert most még ugyancsak Észak Amerika keleti részeiben pusztít s ha csak jelentkezőkkel le nem szedjük, könnyen átesap a nyugati részbe is, mert miként kísérleteket tettek, semmiféle méreggel el nem pusztítható.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Köszönet-nyilvánítás.

A „Stefánia-árvaház”-nak Mácsay Lukácsné u nagysága egy zsák burgonyát, fél véka babot, egy kosár szőlőt. Édinger Jánosné urnő ruha-neműt voltak kegyesek küldeni.

Fogadják az árvek hálás köszönetét. Léva, 1889. okt. 12-én.

A „Stefánia-árvaház” gondnoksága.

Fővárosi kalauz.

Az őszi idény alkalmával általában gazdaságos a színehagyott ruhakelmék festése vagy vegyi tisztítottása. E célra legjobban ajánlíhatjuk K o v a l d Péter se-lyemfestő és vegyszeti tisztító intézetét Budapesten, Rökk Szilard utca (ezelőtt Bodzafa-utca) 12. sz. a. E czég a legjobb hímzők örvend és el van ismerve, hogy női és uri ruhákat, téli felöltöket festetlen állapotban fest és tisztít oly szépen, miszerint egészen újnak tűnnek fel, függönyök, szőnyegek, szövetek és minden tárgy a legszebben legjutányosabban vegyileg tisztítatik vagy festetik ezen számos kiállítás-on magas kitüntetésben részesített intézetben.

Warner Safe Cure szerrel minden máj-és epebajt, valamint az abból származott betegségeket sikeresen ki lehet gyógyítani. — Legcélszerűbb Warner orvosi brosjurt kérni, mely közelebbi leírásokat, utasításokat tartalmaz, valamint azon egyének hálanyilatkozatait, kik e gyógyszer használata által visszanyerték egészségüket. — Az ismert gyógyszertárakban kaphatók. Főraktár: Pozsony Salvator gyógyszerár.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Uj zenemű. „Szerlem nem int nekem” ezim alatt megjelent egy csinosan kiállított zongorára vagy énekhangra Weiss Vilmostól. Ajánljuk a zenekedvelő közönség figyelmébe. Megjelent a Budapesti zeneműkiadó hivatalnál. — Kapható, Léván Nyitrai és társa könyvkereskedésben.

Ujpesten. Erschinger János gondos szerkesztésében mult október hó 1-én „Fatenyészési Lapok” ezimén igen érdekes tartalmu és csinos kiállítású lap indult meg, mely céljával tüzte ki a vasuti vonalak, a helylejtők és utak befűtését, valamint a faiskola-ügy, fatenyészés, gyümölcsészet és kertészet gyakorlati alapon — és a tárgy könnyebb megértése céljából számos illusztrációval ellátva — előmozdítani. A lap mellé „Tárca” melléklet van csatolva, melyben a kertészeti és gazdasági írók, a szakgyejesítetek tisztikarának, a kertészet és gazdaság terén érdemeket szerzett férfiak életrajzi és arcképei lesznek közölve, továbbá a szakiskolák és mintafiskolák és mintakertészetek írásban és képekben ismertetve.

Az első szám sok hasznos és érdekes cikkein kívül „Tárca” mellékletén Dr. Rodiczky Jenő, kassai gazdasági tanintézet igazgatójának sikerült életrajza, művészi kivitelű arcképevel és a budapesti gyümölcs-szőző-, bor- és szesz-kiállítás van közölve.

A lap megjelenik minden hó 1-én és 16-án 1/2-2 nagy iv terjedelemben és előfizetési ára egész évre 3 frt, félévre 1 frt 50 kr. és negyedévre 75 kr. A előfizetések a szerkesztő nevére Ujpestre küldendők.

Lévai piaci árak.

Rovatvezető: Kónya József városkapitány.

Buza: m-mázsánként 7 frt 70 kr, 7 frt, 90 kr. Kétszeres 6 frt 30 kr, 6 frt 40 kr. Rózs 6 frt. 40 kr. 6 frt 60 kr. Arpa 7 frt. — kr. 8 frt 20 kr. Zab 6 frt 50 kr. 7 frt — kr. Kukorica 4 frt 50 kr. 5 frt — kr. Bab 6 frt 40 kr, 7 frt. — kr. Lencse 7 frt — 7 frt — kr. Köles 4 frt. — kr. 4 frt 20 kr.

Nyiltér.

Schwarze Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 11. 63 p. Meter — glatt und gemustert (ca. 180 versch. Qual.)

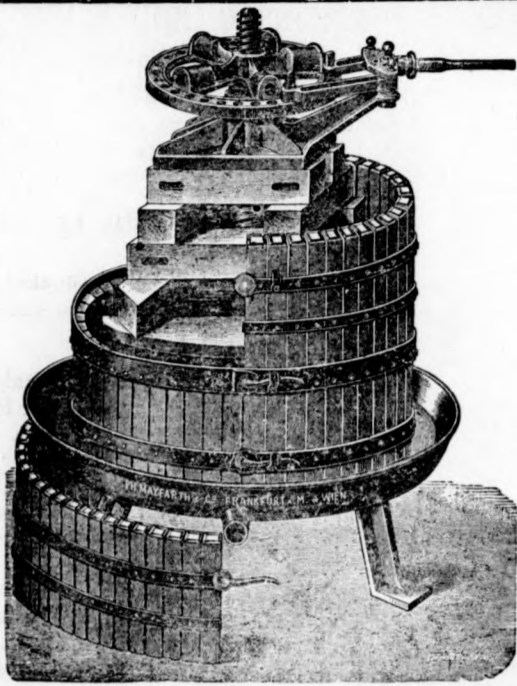
Farbige Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 7.65 p. Meter — glatt und gemustert (ca. 2500 versch. Farben und Dessins — versendet roben- u. stückweise porto- und zollfrei das Fabriks-Depot G. Henneberg (K. u. K. Hofliefer.) Zürich. Muster umgehend. Briefe koste 10 kr. Porto.

Bérbe adandó

1890. január 1-től a Szklenó fürdői vendéglő lakó-, vendégszobákkal és éttermekkel, e bérlethez tartozó kerttel, konyhakkal, pinceszék, jégvermek, istállók, kocsiszínekkel együtt.

November 15-ig írásbeli ajánlatokat átvész és felvilágosítással szolgál

a fürdőigazgatóság.

SZŐLŐ- és GYÜMÖLCS-BOR SAJTÓK

a legújabb és legkitünőbb, folyatosan működő kettős emeltyűszerkezettel és (3) nyomerőszabályzóval.

A legnagyobb munkaképesség biztosított. 20%-al nagyobb a munkaképessége bármely más sajtóval.

A bécsi birodalmi gyümölcskiallitáson 1888. okt. havában a legelőbbskelő szaktekintélyek által történt kipróbálás után az első díjjal lettek kitüntetve.

Gyümölcs- és szőlő-zuzókat gyártanak és szállítanak Bécsből

MAYFARTH PH. ÉS TÁRSA

mezőgazd. és szőlőművelési gépgyárai, vasöntődéje és gőzhámora.

BÉCS, II. FRANKFURT^A/M. BERLIN.

Képes árjegyzékek kivanatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Ügyes és megbízható ügynökök alkalmazást nyerne.

P É N Z T

sorsjegyekre, értékpapírokra, bank, zálogjegyekre, vidéki takarékpénztári részvényekre, részletivekre, arany- és ezüst pénzneműekre bármily összegig olcsón ad

L Ö R Y J.

banküzlete

Budapest, IV., Hatvani-utca 17.

Nincs többé fogfájás!! Könnyen vérző beteg és gyulladt foghúst gyógyít és erősít, a fogkövet eltávolítja és kizöldését meggátolja; a szájbüzt azonnal megszünteti napontai használatnál

3) cs. és k. udvari fogorvos és udv. szállító, valódi

Dr. POPP világ-hírű **Anatherin SAJZVIZE.**

kétszer oly nagy palaczkokban, mint eddig. Ezzel egyidejűleg alkalmazandó:

- Dr. POPP fogpásztája mely a fogakat folyton egészséges és szép állapotban tartja.
- Dr. POPP Anatherin fogpásztája, mely a legjobb és legfinomabb szer a fogak tisztítására és a foghús megerősítésére.
- Dr. POPP fogpora ragyogó fehérségű fogakat kölesönöz anélkül hogy mint más fogporok a fogak zománcát megsértene.
- Dr. POPP növényzappana a legjobb gyögyipipere szappan mindennemű bőrkütiések ellen és különösen fürdőkhöz.
- Dr. POPP NAPRAFÖRGŐ (szappan) (mem glicerin) A legújabb és a legfinomabb divat-pipere szappanok. A bőrt bársnyfínommá teszik

Árak: Anatherin szájviz 50 kr., 1 frt és 1 frt 40 kr., Anatherin fogpaszta tégelyben 1 frt 20 kr., Aromatikus fogpaszta 35 kr., Fogpor dobozban 63 kr., Növényzappan 30 kr., Napraförgő-szappan 40 kr., Vénu szappan 50 kr. E szerek kaphatók Léván: Boleman J. és Medveczky S. gyógyszerészeknél.

Az Anatherin szájviz beteg fog és foghús ellen.

Dr. Popp J. G. udvari fogorvos urnak!

Már rég irtam volna, de előbb megakartam győződni kitünő szájvizének hatásáról. Az alkalmazott szerek közül csak egyedül a Popp-féle Anatherin-szájviz használt, mely fehér, genyes foghúsomat és inogó fogamat megszilárdította, míg a többi szájvizekért csak a pénzt dobtam ki. Szilárd meggyőződésem szerint, csak az ön szájvize valóban jó.

Öszinte lekötelezettje
Dr. Raschke Vilmos, lelkész Besztercén.

Hamisítástól óvadjunk!

5184/1889. tk. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az ipolysági kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Feldmann Mihály végrehajtatónak Bátovszki Márton végrehajtatást szenvedő elleni 500 frt tőke követelés és járulékaiknak kielégítése iránti végrehajtatási ügyében az ipolysági kir. törvényszék területén levő Alsó Prandorf község határában fekvő az alsó prandorf 53 sztkben Bátovszki Márton, ifj. Gabos Márton Bátovszki Zsuzsanna, Bátovszki János, Bátovszki Katalin és kkoru Bátovszki György tulajdonául bejegyzett a 29 sz. ház, beltelek 1/3 telek és megváltott irtványból álló I 1-7 sorsz. a. birtoknak Bátovszki Mártont illető egy fele részére 434 frt, b) a II. 1/3 telek és megváltott irtványból álló 1-8 sorsz. a. birtoknak ugyan öt illettő egy fele részére 278 frt, valamint az ottani 491 sztkben Bátovszki Mártont, Bátovszki Zsuzsannát, Bátovszki Jánost, Bátovszki Katalint és kkoru Bátovszki György tulajdonául bejegyzett következő egész ingatlanokra u. m. C. a + 1 sor 198 hrsz „na Laszkách“ nevű kerte a beltelekben 2 frt, d. a + 2 sor 213 hrsz. „na Laszkách“ nevű szántóra 3 frt, e. a + 3 sor 1675 hrsz. plieszki szántóra 5 frt, f. a + 4 sor 1864 hrsz. „plieszki“ szőlőre 88 frt, g. a + 5 sor 1907 hrsz „plieszki“ szőlőre 24 frt, h. a + 6 sor

1910 hrsz „plieszki“ szőlőre 108 frt és i, a + 7 sor 1913 hrsz. „plieszki“ szántóra 10 frtban ezennel megállapított kikialtási árban azzal, hogy özv. Bátovszki szül. Krizsán Juditnak a 491 sztkben B 9 rsz. a bejegyzett özvegyi joga ezen árverés által nem érintetik, az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok 1889. évi november hó 9-ik napján d. e. 10 órákor Alsó-Prandorfon a községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikialtási áron alól is eladtni fognak.

Árverezni szándékozókat tartoznak az ingatl. becsárának 10%-át vagyis 43 frtot, 28 frtot, 1 frtot, 1 frtot, 1 frtot, 9 frtot, 2 frtot, 11 frtot, illetve 1 forintot készpénzben, vagy az 1881. LX. törvényezikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt magyar kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. évi 60. tez. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék mint tkvi hatóság.
Ipolyságon, 1889. június hó 12-én.

Lyphták Nándor,
kir. törvényszéki bíró.

KIS HIRDETÉSEK.

Kiadó lakás.

Egy, 2 udvari szobából, konyha, éléskamra, s egyéb mellékhelyiségből álló lakás kiadó. Hol? megtudható a kiadóhivatalban.

Zimányi József ur,

ki Komárom- és Barsmegyében több évvel ezelőtt mint gazdatiszt működött, felszólítatit, hogy e lap kiadóhivatalában saját érdekében jelentkezni sziveskedjék.

Egy eltesebb öreg ur mellé társalkodóul kerestetik egy magyarul és németül tudó művelt fiatal ember, ki egyuttal irodai szolgáltatokat is teljesítene. Teendői mellett annyi szabad idővel is rendelkezne, hogy esetleg tanulmányait is folytathatná. — Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatalban.

„KÉPES CSALÁDI LAPOK“

szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap.

Felhívás a művelt magyar olvasó közönséghez!

A „Képes Családi Lapok“ jelenleg már az ország minden vidékén, a legtöbb művelt magyar közönség házi barátja.

Közkedveltséget és elterjedtséget az által ért el, hogy mindig hazafias irányban s ugy van szerkesztve, hogy a serdülő leánykának is bátran a kezébe lehet adni s e mellett az atyák, anyák és nagyanyák is mindig megfelelő szórakozást és hasznos olvasmányokat találnak benne. — A „Hölgyek Lapja“ című mellékletünk, a nők hű tanácsadója s szellemi titkára, a háztartás, a gazdaság, a kertészet, a konyha, házi orvos, házi állatok és a divat köréből megbeszélhetetlen közleményekkel kedveskedik. — A „Képes Családi Lapok“ képei a legjobb művészek esetenek készítették. — A „Képes Családi Lapok“ a lehető legjobb iratgyűjteményeket nyújtani, s hivatalosnak megfelelő, azt legjobban bizonyítja immár 11 évi fennállása. Mit hazánkban egyetlen-egy hasonló irányú lap sem volt képes elérni. — Minden laphoz egy külön, könyvvé köthető regény-melléklet van csatolva, mely évenként, 3-4 legjobb írónktól származó becses regényt képez.

Előfizetési árak a „Képes Családi Lapok“, „Hölgyek Lapja“ című divatlap s „Regény“ melléklettel együtt: egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr. — Előfizetéseket (a hó bármely napjától) elfogad a „Képes Családi Lapok“ kiadóhivatala, Budapest, V. Nagy korona-utca 20. sz.

A „Képes Családi Lapok“ heti lapból mutatvány-számokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak, a kik szíriant — legelőszérűben levelezőlapon — hozzá fordulnak.

Teljes számú példányokkal még mindig szolgálhatunk.

A „Képes Családi Lapok“

szerkesztősege és kiadóhivatala

Budapest, V., Nagy korona-utca 20. sz.

Kvizda cs. kir. sz. üditő nedve.

Mosóviz lovak részére.

Erősítésül szolgál nagyobb fárasztások előtt és után, ficzamadások, az innak és izmok feszességénél stb 1 üveggel 1 frt 40 kr.

Kvizda korneuburgi marhapora

lovak, szarvasmarha és juhok számára: jelesnek bizonyult rendszeres adagolás mellett sok évi tapasztalat szerint mint állat-táppor étvágyhiány, vérteljes esetében s a tej javítására stb. Nagy doboz ára 70 kr., kis doboz 35 kr.

Kvizda szemvize, 1 üveggel 80 kr.

Kvizda Blistere, 1 tégely 3 frt o. é.

Kvizda mirigy és tögykenőcs, 1 tégelylyel 1 frt.

Kvizda epe tincturája lovaknak, 1 üveggel 1 frt 50 kr.

Kvizda gyögyypora baromfi számára, 1 csomag 50 kr.

Kvizda lópatkó-kenőcs, érdes és töredezett paták ellen, 1 szelence 1.25.

Kvizda kutya-labdaesai, 1 dobozzal 1 frt.

Kvizda körömpora, 1 üveggel 70 kr.

Kvizda görespiralái lovak és szarvasmarhák számára, 1 pléhszelence, 15 dr. pilulát tartalmazva, 1 frt 60 kr., 1 kardon, 5 db. pilulát tartalmazva, 60 kr.

Kvizda erőtápláléka lovak és szarvasmarhák számára. Ládákban á 6 frt és 3 frt és csomagokban á 30 kr.

Kvizda láb-pók-kenőcs lovak és szarvasmarhák számára 1 tégelylyel 1 frt.

Kvizda Phisicja hashajtószer lovaknak, 1 pléhszelence 2 frt.

Kvizda vérfas elleni szer juhoknak, egy csomag 70 kr.

Kvizda sertéspora a hizás elősegítésére és a lefogott állatok gyorsfőlegítésére. Nagy csomag 1.26 kis csomag 63 kr.

Kvizda mosószappana a házi állatok bőrbetegsége ellen, 40 kr., 80 kr. és 1 frt 60 kr.

Kvizda sebbalzsama lovak és szarvasmarhák számára, 1 üveggel 1 frt 25 kr.

Kvizda glisztapilulái lovaknak 1 pléhszelence 1 frt 60 kr.

Kvizda patkánymérge, patkány és egérirtó szer, 1 szál 50 kr.

Fent említett szerek valódi minőségben a legtöbb gyógyszerertárban az összes nagyobb anyagkereskedésekben kaphatók. — Tévedések kikerülése végett kéretik a közönség, hogy a vevésnél kizárólag Kvizda készítményeit kérje és a fentebbi védjegyre figyeljen.

KWIZDA köszvényfolyadék

rég kipróbált háziszser.

Ára 1 frt. Csakis az ide mellékelt védjeggyel valódi.

Napokint pótsaszétküldés a föletét: Kvizda Ferencz János, cs. k. osztrák- és román-udvari szállító, kerületi gyógyszerértára által Korneuburgban Bécs mellett, Főraktár Magyar ország részére Török József gyógyszerésznel Budapesten.